

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 364/2004 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 25ης Φεβρουαρίου 2004

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 όσον αφορά την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ώστε να συμπεριλάβει τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) και στοιχείο β),

Αφού δημοσίευσε σχέδιο του παρόντος κανονισμού⁽²⁾,

Κατόπιν διαβουλεύσεων με τη συμβουλευτική επιτροπή για τις κρατικές ενισχύσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο ορισμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις⁽³⁾, συμπίπτει με τον ορισμό που χρησιμοποιείται στη σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 1996, σχετικά με τον ορισμό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων⁽⁴⁾. Η εν λόγω σύσταση αντικαταστάθηκε από τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων⁽⁵⁾, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2005.
- (2) Είναι σκόπιμο να αποσαφηνισθούν οι σχετικοί κανόνες για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχή που είναι επιλέξιμη για περιφερειακές ενισχύσεις αλλά σε κλάδο για τον οποίο ισχύει απαγόρευση των περιφερειακών ενισχύσεων. Τα ανώτατα όρια που ισχύουν για τις περιφερειακές ενισχύσεις πρέπει να είναι εφαρμόσιμα μόνον εφόσον τόσο η περιφέρεια στην οποία υλοποιείται η εκάστοτε επένδυση όσο και ο κλάδος στον οποίον ανήκει η δικαιούχος επιχείρηση είναι επιλέξιμα για περιφερειακές ενισχύσεις. Είναι σκόπιμο να αποσαφηνισθούν αναλόγως οι κανόνες που επιβάλλουν την κοινοποίηση της χορήγησης μεμονωμένων ενισχύσεων μεγάλου ύψους πάνω από συγκεκριμένα όρια.
- (3) Η κτηθείσα πείρα έχει καταδείξει ότι είναι ευκαίρια η καθιέρωση ενιαίου και απλουστευμένου συστήματος υποβολής των ετήσιων εκθέσεων που συντάσσονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽⁶⁾. Συνεπώς, οι ειδικές διατάξεις περί υποβολής εκθέσεων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 πρέπει να ισχύσουν μόνο κατά το χρονικό διάστημα μέχρι τη θέσπιση γενικού συστήματος υποβολής εκθέσεων.

(4) Είναι αναγκαίο να θεσπισθούν διατάξεις για την αξιολόγηση του συμβιβασμού με την κοινή αγορά των τυχόν ενισχύσεων προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 χωρίς την εκ των προτέρων άδεια της Επιτροπής.

(5) Οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και στην τόνωση της απασχόλησης. Οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη με αποδέκτη ΜΜΕ έχουν κεφαλαιώδη σημασία, διότι ένα από τα δομικά μειονεκτήματα των ΜΜΕ έγκειται στις δυσκολίες που ενδεχομένως συναντούν όταν προσπαθούν να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε νέες τεχνολογικές εξελίξεις και σε μεταφορά τεχνολογίας. Συγχρόνως, στο κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη⁽⁷⁾, η Επιτροπή έχει ταχθεί υπέρ της άποψης ότι είναι δυνατό να γίνει δεκτό ότι οι κρατικές ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη θα αποτελέσουν ένα κίνητρο για τις ΜΜΕ, ούτως ώστε να αναπτύξουν εντονότερη δραστηριότητα στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης, δεδομένου ότι οι ΜΜΕ δαπανούν κατά κανόνα μικρό μόνο ποσοστό του κύκλου εργασιών τους για τέτοιου είδους δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, με βάση την πείρα της από την εφαρμογή στις ΜΜΕ του κοινοτικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη, έκρινε ότι δικαιολογείται η απαλλαγή των ενισχύσεων αυτής της κατηγορίας από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης, λαμβανομένου επίσης υπόψη ότι οι ενισχύσεις αυτού του είδους ενέχουν έναν λιαν περιορισμένο κίνδυνο πρόκλησης αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό. Το ίδιο ισχύει για τις ενισχύσεις με σκοπό την εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας και την κάλυψη του κόστους κατοχύρωσης ευρεσιτεχνιών, καθώς επίσης για τις μεμονωμένες ενισχύσεις οι οποίες δεν υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια.

(6) Επομένως, είναι σκόπιμο να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, ούτως ώστε να καλύπτει τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη οι οποίες χορηγούνται σε ΜΜΕ στο ευρύτερο δυνατό φάσμα οικονομικών κλάδων.

(7) Μερικοί από τους ορισμούς που παρατίθενται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001 πρέπει να τροποποιηθούν, ούτως ώστε να ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες των κρατικών ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη, ενώ είναι επίσης αναγκαίο να προστεθούν και άλλοι ορισμοί. Ειδικότερα, είναι σκόπιμο να προστεθούν οι ορισμοί των σταδίων της έρευνας και ανάπτυξης που παρατίθενται στο παράρτημα Ι του κοινοτικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη. Ο κατάλογος των επιλέξιμων δαπανών πρέπει να αντιστοιχεί στον κατάλογο του παραρτήματος ΙΙ του πλαισίου, με ορισμένες διευκρινίσεις οι οποίες υπαγορεύονται από το γεγονός ότι ο κανονισμός ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη. Οι δικαιούχοι δεν πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λάβουν διπλή επιχορήγηση για τα ίδια ακριβώς αποτελέσματα έρευνας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ C 190 της 12.8.2003, σ. 3.⁽³⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33.⁽⁴⁾ ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4.⁽⁵⁾ ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36.⁽⁶⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 2003.⁽⁷⁾ ΕΕ C 45 της 17.2.1996, σ. 5.

- (8) Οι οδηγίες που περιέχονται στο κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη, ως προς το κατά πόσον ορισμένα μέτρα αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, εξακολουθούν να παρουσιάζουν χρησιμότητα για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού.
- (9) Προκειμένου να ενθαρρύνεται η διάδοση των αποτελεσμάτων έρευνας, επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης σε ΜΜΕ με σκοπό την κάλυψη των εξόδων για την απόκτηση και κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας που απορρέουν από δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης. Για την απαλλαγή τέτοιου είδους ενισχύσεων δεν πρέπει να τίθεται ως προϋπόθεση ότι έχει ληφθεί ενίσχυση και για τη δραστηριότητα η οποία οδήγησε στο εν λόγω δικαίωμα. Αρκεί η δραστηριότητα αυτή να ήταν επιλέξιμη για ενίσχυση με σκοπό την έρευνα και ανάπτυξη.
- (10) Βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, δεν είναι δυνατή η απαλλαγή όλων των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται σε ΜΜΕ με σκοπό την έρευνα και ανάπτυξη. Το μέγιστο ύψος που καθορίζεται στο κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη και ισχύει για τις μεμονωμένες κοινοποιήσεις πρέπει επίσης να ισχύσει για τις μεμονωμένες ενισχύσεις που ενδεχομένως τυγχάνουν απαλλαγής βάσει του εν λόγω κανονισμού. Ακόμη, πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν ειδικοί κανόνες για τα σχέδια του προγράμματος Eureka τα οποία εμπίπτουν στη διακήρυξη της υπουργικής διάσκεψης του Ανόβερου, της 6ης Νοεμβρίου 1985, και τα οποία θεωρείται ότι παρουσιάζουν κοινό ευρωπαϊκό ενδιαφέρον.
- (11) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001 δεν πρέπει να προβλέπει την απαλλαγή ενισχύσεων που χορηγούνται υπό τη μορφή προκαταβολής η οποία, εκπεφρασμένη ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, υπερβαίνει την οριζόμενη στον εν λόγω κανονισμό ένταση ενίσχυσης και είναι επιστρεπτέα μόνο σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης των εκάστοτε ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά τα προβλεπόμενα στο κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη, δεδομένου ότι η Επιτροπή αξιολογεί κατά περίπτωση τις ενισχύσεις που είναι εξοφλητέες από το δικαιούχο, συνεκτιμώντας τους προτεινόμενους όρους εξόφλησης.
- (12) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001, όπως τροποποιείται με τον παρόντα κανονισμό, ισχύει αποκλειστικά και μόνο για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με σκοπό την έρευνα και ανάπτυξη. Το κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται για την εκτίμηση όλων των ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη οι οποίες κοινοποιούνται στην Επιτροπή.
- (13) Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001 πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001 τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 παράγραφος 2 τροποποιείται ως εξής:

α) Το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) αναφορικά με τα άρθρα 4 και 5, σε δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία των προϊόντων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της συνθήκης.»

β) Προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο δ):

«δ) στις ενισχύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1407/2002 του Συμβουλίου (*).

(*) ΕΕ L 205 της 2.8.2002, σ. 1.»

2. Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) Στο στοιχείο ε) προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Στην περίπτωση των ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης για τα σχέδια έρευνας και ανάπτυξης που υλοποιούνται βάσει συνεργασίας μεταξύ κρατικών ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων υπολογίζεται με βάση το άθροισμα των ενισχύσεων που παρέχονται υπό τη μορφή άμεσης κρατικής στήριξης για ένα συγκεκριμένο ερευνητικό σχέδιο, καθώς επίσης, οσάκις αποτελούν ενίσχυση, τις συνεισφορές που παρέχουν κρατικά, μη κερδοσκοπικά ανώτερα εκπαιδευτικά ή ερευνητικά ιδρύματα για την υλοποίηση του σχεδίου.»

β) Προστίθενται τα ακόλουθα στοιχεία η), θ) και ι):

«η) ως “βασική έρευνα”: μια δραστηριότητα για τη διεύρυνση των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων που δεν συνδέονται με βιομηχανικούς ή εμπορικούς σκοπούς·

θ) ως “βιομηχανική έρευνα”: η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων, με στόχο οι γνώσεις αυτές να χρησιμοποιηθούν, ενδεχομένως, στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών ή να συντελέσουν στη σημαντική βελτίωση υφισταμένων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών·

ι) ως “δραστηριότητα ανάπτυξης σε προανταγωνιστικό στάδιο”: η συγκεκριμενοποίηση των αποτελεσμάτων βιομηχανικής έρευνας σε ένα σχέδιο, διάταξη ή σχεδιασμό για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα, μεθόδους ή υπηρεσίες, είτε προορίζονται για πώληση είτε για χρήση, περιλαμβανομένης και της δημιουργίας ενός αρχικού πρωτοτύπου που δεν θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εμπορικούς σκοπούς. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την εννοιολογική διατύπωση και τον σχεδιασμό άλλων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών καθώς και προγράμματα αρχικής επίδειξης ή πρότυπων πειραματικών προγραμμάτων, υπό τον όρο ότι αυτά τα προγράμματα δεν θα μπορούν να μετατρέπονται ή να χρησιμοποιούνται για βιομηχανικές εφαρμογές ή για εμπορική εκμετάλλευση. Δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις τροποποιήσεις ή τις τροποποιήσεις που γίνονται κατά καιρούς σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.»

3. Στο άρθρο 4, οι παράγραφοι 2 και 3 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Όταν η επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχές ή κλάδους για τους οποίους δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της συνθήκης κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το 15 % στην περίπτωση των μικρών επιχειρήσεων·

β) το 7,5 % στην περίπτωση των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων.

3. Όταν η επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχές και σε κλάδους για τους οποίους επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το μέγιστο επίπεδο που προβλέπεται για τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις, σύμφωνα με τον χάρτη που η Επιτροπή έχει εγκρίνει για το οικείο κράτος μέλος, κατά ποσοστό μεγαλύτερο από:

- α) 10 ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική καθαρή ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 %, ή
- β) 15 ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), υπό την προϋπόθεση ότι η συνολική καθαρή ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 75 %.

Τα υψηλότερα ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων ισχύουν μόνο εφόσον η ενίσχυση χορηγείται υπό τον όρο ότι η επένδυση θα διατηρηθεί στην αποδέκτρια περιφέρεια επί πέντε έτη τουλάχιστον και ότι η συμβολή του δικαιούχου στη χρηματοδότησή της ανέρχεται στο 25 % τουλάχιστον.»

4. Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα 5α, 5β και 5γ:

«Άρθρο 5α

Ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη

1. Οι ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 5.

2. Το ενισχυόμενο σχέδιο πρέπει να εμπίπτει εξ ολοκλήρου στα στάδια έρευνας και ανάπτυξης που καθορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία η), θ) και ι).

3. Η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης, η οποία υπολογίζεται με βάση το επιλέξιμο κόστος του σχεδίου, δεν υπερβαίνει:

- α) το 100 % στην περίπτωση της βασικής έρευνας·
- β) το 60 % στην περίπτωση της βιομηχανικής έρευνας·
- γ) το 35 % στην περίπτωση της προανταγωνιστικής ανάπτυξης.

Εάν ένα σχέδιο περιλαμβάνει διαφορετικά στάδια έρευνας και ανάπτυξης, η επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης προσδιορίζεται με βάση τον σταθμισμένο μέσο όρο των αντίστοιχων επιτρεπόμενων εντάσεων ενίσχυσης, που υπολογίζεται με βάση το εκάστοτε επιλέξιμο κόστος.

Εάν πρόκειται για σχέδιο που βασίζεται στην αρχή της συνεργασίας, το μέγιστο ποσό ενίσχυσης για κάθε δικαιούχο δεν υπερβαίνει την επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης, η οποία υπολογίζεται σε συνάρτηση με τις επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιεί ο εκάστοτε δικαιούχος.

4. Τα ανώτατα όρια που αναφέρονται στην παράγραφο 3 μπορούν να αυξάνονται σύμφωνα με τα κατωτέρω, εφόσον η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 75 % στην περίπτωση της βιομηχανικής έρευνας και το 50 % στην περίπτωση της προανταγωνιστικής ανάπτυξης:

- α) όταν το σχέδιο υλοποιείται σε περιοχή η οποία, κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, είναι επιλέξιμη για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, η μέγιστη ένταση

ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για τις περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους προκειμένου για τις περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης·

- β) όταν το σχέδιο αποσκοπεί στη διεξαγωγή έρευνας με πιθανές πολυτομεακές εφαρμογές και εστιάζεται σε διεπιστημονική προσέγγιση σύμφωνα με τον σκοπό, το αντικείμενο και τους τεχνικούς στόχους συγκεκριμένου σχεδίου ή προγράμματος που υλοποιείται βάσει του έκτου προγράμματος-πλαίσου για την έρευνα και την ανάπτυξη, που θεσπίστηκε με την απόφαση αριθ. 1513/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*), ή άλλου μεταγενέστερου προγράμματος-πλαίσου για την έρευνα και την ανάπτυξη ή του προγράμματος Eureka, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε ποσοστιαίες μονάδες σε ακαθάριστους όρους·

- γ) η μέγιστη ένταση ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- i) το σχέδιο προβλέπει ουσιαστική διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ τουλάχιστον δύο ανεξάρτητων εταιρών σε δύο κράτη μέλη, ιδίως στο πλαίσιο του συντονισμού των εθνικών πολιτικών στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης· καμία επιμέρους εταιρεία στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση δεν επιτρέπεται να επιμισθωθεί ποσοστό μεγαλύτερο από το 70 % των επιλέξιμων δαπανών, ή
- ii) το σχέδιο προβλέπει ουσιαστική συνεργασία μεταξύ μίας εταιρείας και ενός δημόσιου ερευνητικού φορέα, ιδίως στο πλαίσιο του συντονισμού των εθνικών πολιτικών στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης, εφόσον ο δημόσιος ερευνητικός φορέας επωμίζεται το 10 % τουλάχιστον των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου και έχει το δικαίωμα δημοσίευσης των αποτελεσμάτων, στον βαθμό που αυτά απορρέουν από έρευνα διεξαχθείσα από τον εν λόγω φορέα, ή
- iii) τα αποτελέσματα του σχεδίου τυγχάνουν ευρείας διάδοσης μέσω διασκέψεων τεχνικού ή επιστημονικού περιεχομένου ή δημοσιεύονται σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά τα οποία υποβάλλονται στην κρίση επιστημόνων των συναφών κλάδων.

Για τους σκοπούς των σημείων i) και ii), η υπερβολαβική εκτέλεση έργου δεν λογίζεται ως ουσιαστική συνεργασία.

5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες ενός σχεδίου:

- α) οι δαπάνες προσωπικού (για τους ερευνητές, τους τεχνικούς και το λοιπό προσωπικό υποστήριξης, στον βαθμό που απασχολούνται για το εκάστοτε ερευνητικό σχέδιο)·
- β) τα έξοδα για όργανα και εξοπλισμό, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο· αν τέτοια όργανα και εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρήσιμου βίου τους για το ερευνητικό σχέδιο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνο οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση την κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική·

- γ) τα έξοδα για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο· όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνο οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση την κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμα τα έξοδα μεταβίβασης υπό όρους ελεύθερης αγοράς ή τα όντως καταβληθέντα κεφαλαιουχικά έξοδα·
- δ) τα έξοδα για συμβουλευτικές και παρεμφερείς υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την ερευνητική δραστηριότητα, περιλαμβανομένων των ερευνών, των τεχνικών γνώσεων και των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που έχουν αγορασθεί ή για τα οποία έχει ληφθεί άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές σε τιμές ελεύθερης αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν υπό πλήρως ανταγωνιστικές συνθήκες και ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο συμπαιγνίας· τα έξοδα αυτά θεωρούνται επιλέξιμα μόνο μέχρι το 70 % του συνολικού επιλέξιμου κόστους του σχεδίου·
- ε) συμπληρωματικά γενικά έξοδα που προκύπτουν άμεσα από το ερευνητικό σχέδιο·
- στ) άλλες δαπάνες λειτουργίας, περιλαμβανομένων των εξόδων για υλικά, εφόδια και παρόμοια προϊόντα τα οποία έχουν ανακύψει ευθέως συνεπεία της ερευνητικής δραστηριότητας.

Άρθρο 5β

Ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας

Οι ενισχύσεις για τεχνικές μελέτες σκοπιμότητας στο πλαίσιο της προετοιμασίας δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας ή δραστηριοτήτων προανταγωνιστικής ανάπτυξης συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, υπό την προϋπόθεση ότι η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης, υπολογιζόμενη με βάση το κόστος της εκάστοτε μελέτης, δεν υπερβαίνει το 75 %.

Άρθρο 5γ

Ενισχύσεις για την κάλυψη του κόστους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας

1. Οι ενισχύσεις για την κάλυψη των εξόδων που σχετίζονται με την απόκτηση και κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης μέχρι ποσό ενίσχυσης ίσο με αυτό που θα ήταν επιλέξιμο για ενίσχυση με σκοπό την έρευνα και ανάπτυξη σε σχέση με τις ερευνητικές δραστηριότητες, οι οποίες οδήγησαν πρώτες στα οικεία δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) όλα τα έξοδα που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της πρώτης έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των εξόδων για την κατάρτιση, την υποβολή και τη διεκπεραίωση της αίτησης, καθώς και των εξόδων για την ανανέωση της αίτησης πριν από την απονομή του δικαιώματος·
- β) τα έξοδα για μεταφράσεις και λοιπά έξοδα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της απονομής ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις·

- γ) τα έξοδα για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν τα έξοδα αυτά ανακύπτουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

(*) ΕΕ L 232 της 29.8.2002, σ. 1.»

5. Το άρθρο 6 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 6

Μεμονωμένες ενισχύσεις μεγάλου ύψους

1. Στην περίπτωση ενισχύσεων που εμπίπτουν στα άρθρα 4 και 5, δεν απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού μεμονωμένες ενισχύσεις το ύψος των οποίων ανέρχεται σε ένα από τα ακόλουθα κατώφλια:

- α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος του όλου σχεδίου είναι τουλάχιστον 25 000 000 ευρώ, και:
- i) σε περιοχές ή κλάδους που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχυσεων, η ακαθάριστη ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται τουλάχιστον στο 50 % των ανωτάτων ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2·
- ii) σε περιοχές και σε κλάδους που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχυσεων, η καθαρή ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται τουλάχιστον στο 50 % του καθαρού ανώτατου ορίου ενίσχυσης που καθορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχυσεων για την οικεία περιοχή, ή

β) το συνολικό ακαθάριστο ποσό ενίσχυσης ανέρχεται τουλάχιστον σε 15 000 000 ευρώ.

2. Στην περίπτωση ενισχύσεων που εμπίπτουν στα άρθρα 5α, 5β και 5γ, δεν απαλλάσσονται βάσει του παρόντος κανονισμού μεμονωμένες ενισχύσεις το ύψος των οποίων ανέρχεται στα ακόλουθα κατώφλια:

- α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος του όλου σχεδίου το οποίο βαρύνει όλες τις εταιρείες που μετέχουν στο σχέδιο είναι τουλάχιστον 25 000 000 ευρώ, και
- β) προτείνεται η χορήγηση ενίσχυσης, της οποίας το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανέρχεται σε τουλάχιστον 5 000 000 ευρώ, σε μία ή περισσότερες από τις επιμέρους εταιρείες.

Για τις ενισχύσεις που χορηγούνται για σχέδια Eureka, τα κατώφλια του πρώτου εδαφίου αντικαθίστανται ως εξής:

- α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος του σχεδίου Eureka το οποίο βαρύνει όλες τις εταιρείες που μετέχουν στο σχέδιο είναι τουλάχιστον 40 000 000 ευρώ, και
- β) προτείνεται η χορήγηση ενίσχυσης, της οποίας το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανέρχεται σε τουλάχιστον 10 000 000 ευρώ, σε μία ή περισσότερες από τις επιμέρους εταιρείες.»

6. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο 6α:

«Άρθρο 6α

Ενισχύσεις για τις οποίες διατηρείται η υποχρέωση εκ των προτέρων κοινοποίησης στην Επιτροπή

1. Βάσει του παρόντος κανονισμού δεν απαλλάσσονται οι ενισχύσεις, είτε είναι μεμονωμένες είτε χορηγούνται βάσει καθιεστώτων ενισχύσεων, οι οποίες έχουν τη μορφή μίας ή περισσότερων προκαταβολών που είναι εξοφλητέες μόνο σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης των εκάστοτε ερευνητικών δραστηριοτήτων, εφόσον το συνολικό ποσό των προκαταβολών, εκπεφρασμένο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, υπερβαίνει τις τιμές έντασης που καθορίζονται στα άρθρα 5α, 5β ή 5γ ή το όριο που καθορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2.

2. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την τυχόν υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν χορηγήσεις μεμονωμένων ενισχύσεων βάσει άλλων καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, και, ιδίως, την υποχρέωση κοινοποίησης ή ενημέρωσης της Επιτροπής για τις τυχόν ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενισχύσεις αναδιάρθρωσης κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (*), ούτε την υποχρέωση κοινοποίησης περιφερειακών ενισχύσεων που χορηγούνται για μεγάλα επενδυτικά σχέδια βάσει του εφάρμοστου πολυτομεακού πλαισίου κανόνων.

(*) ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.»

7. Στο άρθρο 8, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα ανώτατα όρια ενίσχυσης που καθορίζονται στα άρθρα 4 έως 6 ισχύουν ανεξάρτητα από το εάν η υποστήριξη του ενισχυμένου σχεδίου χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου με κρατικούς πόρους ή εν μέρει από την Κοινότητα.»

8. Στο άρθρο 9, η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις εφαρμογής σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο των ετήσιων εκθέσεων, διατάξεις οι οποίες θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου (*).

Μέχρι την έναρξη ισχύος των εν λόγω διατάξεων, τα κράτη μέλη καταρτίζουν ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού για κάθε πλήρες ή ελλιπές ημερολογιακό έτος κατά το οποίο εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, χρησιμοποιώντας το έντυπο που παρατίθεται στο παράρτημα III, καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τις εκθέσεις αυτές στην Επιτροπή το αργότερο τρεις μήνες μετά την παρέλευση της χρονικής περιόδου την οποία καλύπτει η έκθεση.

(*) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.»

9. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο 9α:

«Άρθρο 9α

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι κοινοποιήσεις με αντικείμενο ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη που εκκρεμούν στις 19 Μαρτίου 2004 εξακολουθούν να αξιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινοτικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη, ενώ όλες οι υπόλοιπες εκκρεμούσες κοινοποιήσεις αξιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

2. Τα καθεστώτα ενισχύσεων που τέθηκαν σε εφαρμογή πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού καθώς και οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει των εν λόγω καθεστώτων χωρίς άδεια της Επιτροπής και κατά παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και τυγχάνουν απαλλαγής εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α) και στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού.

Μεμονωμένες ενισχύσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν σε κανένα καθεστώς και χορηγούνται πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, χωρίς άδεια της Επιτροπής και κατά παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης και τυγχάνουν απαλλαγής, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, πλην της απαιτήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σύμφωνα με την οποία πρέπει να περιέχεται ρητή αναφορά στον παρόντα κανονισμό.

Κάθε ενίσχυση η οποία δεν πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις αξιολογείται από την Επιτροπή με βάση το οικείο πλαίσιο και τις οικείες κατευθυντήριες γραμμές, ανακοινώσεις και κοινοποιήσεις.»

10. Το παράρτημα I αντικαθίσταται από το κείμενο του παραρτήματος του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το σημείο 10 του άρθρου 1 εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2005.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 25 Φεβρουαρίου 2004.

Για την Επιτροπή
Mario MONTI
Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ορισμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

(απόσπασμα από τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36)

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ, ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΝΕΚΡΙΝΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. “Ανεξάρτητη επιχείρηση” είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. “Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις” είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:

- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου (“business angels”) και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ·
- β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·

- γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·
- δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατομμύρια ευρώ και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.
3. “Συνδεδεμένες επιχειρήσεις” είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:
- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μία από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μία από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά θεωρείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μία επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών, και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί·
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιούνται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης, δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν, στα οποία προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις συνεργαζόμενες αυτές επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.»